

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 4Co/318/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7512220349
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Minxová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7512220349.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik Bratislava, a.s. so sídlom v Bratislave, Olejkárska č. 1, IČO: XX XXX XXX, zastúpeného JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom so sídlom v Bratislave, Nám. M. Benku 9-C1, proti žalovanému S. Z., J.. XX.XX.XXXX, G.I. I. V. Č.. X, o zaplatenie 50,50 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 27.6.2013 č.k. 14C 27/2013-37 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia mu vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom:

1/ uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 50,50 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

2/ povolil ju splácať v mesačných splátkach po 10 eur, počnúc mesiacom júl 2013, vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca pod následkom straty výhody splátok,

3/ účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Po vykonanom dokazovaní a právnom posúdení veci podľa § 760 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 12, § 14, § 16 ods. 4, § 17 ods. 2 zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave, i článku VI. ods. 3 Prepravného poriadku Mestskej hromadnej dopravy v Bratislave dospel k záveru, že žalovaný dňa 25.1.2011 cestoval linkou č. 630 mestskej hromadnej dopravy v Bratislave bez cestovného lístka, ktorého hodnota bola pre daný úsek trate stanovená na 0,50 eura a preto mu vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi cestovné a úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom.

Výrok o povolení splácať dlh v mesačných splátkach odôvodnil aplikáciou § 160 ods. 1 O.s.p., žiadosťou žalovaného a skutočnosťou, že uznesením zo dňa 19.4.2013 mu bolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Výrok o trovách konania súd prvého stupňa odôvodnil aplikáciou § 150 ods. 1 O.s.p., prihliadnutím na finančné a sociálne pomery dlhodobo nezamestnaného žalovaného, ktorého jediný príjem tvorí iba dávka v hmotnej núdzi vo výške 62 eur a nevlastní žiadny hnutelný ani nehnuteľný majetok.

Proti tomuto rozsudku v časti jeho výroku o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.) namietajúc, že súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 150 ods. 2 O.s.p. a nesprávne rozhodol o primeranom znížení trov konania. Navrhol zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej

časti, t.j. vo výroku o trovách konania tak, že podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. uloží žalovanému povinnosť zaplatiť mu súdny poplatok vo výške 16,50 eura a trovy právneho zastúpenia vo výške 87,24 eura (za tri úkony á 16,60 eura, zvýšené o daň z pridanej hodnoty a 3 x režijný paušál á 9,16 eura), ktoré predstavujú účelne vynaložené trovy konania, spočívajúce v zaplatení súdneho poplatku za návrh na začatie konania a z tarifnej odmeny advokáta za právne služby v občianskom konaní podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, účinne v čase podávania návrhu na začatia konania vo veci samej.

Poukazom na ustálenú súdnu prax v závere, že ustanovenie § 150 O.s.p. umožňuje súdu náhradu trov konania úplne alebo sčasti nepriznať len pri posúdení všetkých okolností prípadu a za starostlivého zváženia posúdenia všetkých rozhodných hľadísk, predovšetkým majetkových, sociálnych, osobných a ďalších pomerov účastníkov konania, na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave (sp. zn. 7Co 32/2009, sp. zn. 7Co 64/2009), judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky (II ÚS 6/2003, III ÚS 119/2003, III ÚS 74/2008) a tiež na skutočnosť, že posudzovaná vec je možné považovať za drobný spor podľa § 200ea O.s.p., v ktorých je potrebné individuálne posudzovať neprímeranosť trov konania voči pohľadávke, predovšetkým namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia o trovách konania, ktorým postupom mu odňal ako účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Vytkol súdu, že sa vôbec nezaoberal vzájomným pomerom výšky trov právneho zastúpenia a uplatnenej istiny.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Odvolací súd na základe podaného odvolania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. prejednal vec bez nariadenia pojednávania, preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutom výroku o trovách konania aj s konaním, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, avšak nie sú splnené podmienky pre zmenu napadnutého rozhodnutia.

Žalobca podal odvolanie len proti výroku o trovách konania, právoplatnosť ostatných výrokov odvolaním nebola dotknutá (§ 206 ods. 3 O.s.p.) a preto neboli predmetom preskúmania odvolacím súdom.

Žalobca uplatnil odvolací dôvod uvedený v § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. a podľa obsahu odvolania aj odvolací dôvod uvedený v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. b) O.s.p..

Právne posúdenie veci je činnosť súdu spočívajúca v podriadení skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov. Právne posúdenie je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu, tzn. keď na správne zistený skutkový stav aplikoval inú právnu normu alebo aplikoval síce správnu právnu normu, avšak ju nesprávne vyložil, alebo zo skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávnym právnym posúdením je v zmysle ustálenej súdnej praxe mylná aplikácia výkladu právnej normy na zistený skutkový stav, alebo použitie právnej normy, ktorú na zistený skutkový stav vôbec nemožno použiť.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Podľa § 150 ods. 2 O.s.p. ak sú trovy konania v drobných sporoch neprímerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť.

Ak v priebehu konania dosiahne predmet konania sumu 1 000 eur, od toho okamihu ide o drobný spor (§ 200 ea ods. 1 O.s.p.).

V sporovom konaní v zmysle § 142 O.s.p. platia o trovách konania dve základné zásady, t.j. že sa hradia len trovy potrebné na účelné uplatnenie alebo bránenie práva a že sa právo na náhradu trov konania riadi mierou procesného úspechu (ods. 1 cit. ust.).

Z výroku rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca bol v konaní úspešný a za takejto situácie je na rozhodnutie o trovách konania potrebné aplikovať zásadne ust. § 142 ods. 1 O.s.p..

I keď v spore úspešný žalobca má v zmysle citovaného ust. § 142 ods. 1 O.s.p. spravidla právo na náhradu trov konania, uvedené neznamena, že súd o ich náhrade rozhodne mechanicky. Naopak, musí zvážiť, či tu neexistujú ďalšie rozhodujúce okolnosti majúce podstatný vplyv na priznanie či nepriznanie náhrady účelne vynaložených trov, a to tak s použitím ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. a v prípade, že vo veci ide o drobný spor, i s použitím ustanovenia § 150 ods. 2 O.s.p..

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť, ktorej dôsledkom je odňatie účastníkovi možnosti konať pred súdom.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia z hľadiska jeho zdôvodnenia využitia voľno úvahových oprávnení daných mu ust. § 150 ods. 1 a 2 O.s.p. dospel k záveru, že v prejednávanej veci súd prvého stupňa podľa uvedených zásad a citovaných zákonných ustanovení dôsledne nepostupoval. Predovšetkým pochybil, ak napriek tomu, že vo veci ide o dôvodný spor, neposúdil zároveň okolnosti relevantné pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa § 150 ods. 2 O.s.p..

Aplikácia ustanovenia § 150 ods. 2 O.s.p. je pritom zákonom viazaná len na splnenie dvoch podmienok. Prvou je skutočnosť, že ide o drobný spor a druhou skutočnosť, že trovy konania, ktorých náhradu si účastník konania uplatňuje, sú neprimerané voči pohľadávke, ktorá je predmetom konania. Pri aplikácii ustanovenia § 150 ods. 2 O.s.p. teda nie je potrebné skúmať pomery účastníkov konania a to, ako sa zníženie alebo nepriznanie náhrady trov konania prejaví na majetkových pomeroch účastníka konania, ktorému má byť náhrada trov konania priznaná.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia však vyplýva, že súd svoje rozhodnutie založil na jedinom kritériu, a to finančné a sociálne pomery nemajetného a dlhodobo nezamestnaného žalovaného, ktorého príjem tvorí len dávka v hmotnej núdzi, použijúc ust. § 150 ods. 1 O.s.p..

Súdna prax je ustálená v závere, že stanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnému účastníkovi konania.

Aplikácia ust. § 150 ods. 1 O.s.p. totiž musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter. Prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody zvláštneho zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Aby ich súd mohol zodpovedne posúdiť podľa § 150 ods. 1 O.s.p., musí nevyhnutne najskôr poznať všetky relevantné okolnosti, pretože len na tomto základe môže potom so znalosťou veci niektorým z nich priznať prioritu pred ostatnými. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí náležite odôvodnený.

Z uvedeného vyplýva, že súd posudzovaný právny vzťah neposúdil i podľa ust. § 142 a § 150 ods. 2 O.s.p. a z hľadiska aplikácie ust. § 150 ods. 1 O.s.p. vec neodôvodnil s poukazom na celý komplex okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa uvedeného ustanovenia. Aby súd tento komplex mohol zodpovedne posúdiť, musí totiž nevyhnutne najskôr poznať všetky doň patriace okolnosti, pretože len na tomto základe môže potom so znalosťou veci niektorým z nich priznať prioritu pred ostatnými.

Žalobca preto dôvodne namietal v tomto smere nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako jeden z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie.

Zároveň je však potrebné uviesť, že na argumentáciu žalobcu v odvolaní smerujúcu k účelnosti nemožno prihliadnúť vo vzťahu k ust. § 150 O.s.p., ktorý v konečnom dôsledku o účelnosti trov konania nič nehovorí (na rozdiel od citovaného ust. § 142 ods. 1 O.s.p.). Hoci spravidla záver o (ne)účelnosti uplatnených trov konania je sám osebe dostatočným dôvodom pre ich (ne)priznanie, sám osebe nevylučuje aj existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p. na strane neúspešného účastníka konania alebo aplikáciu ust. § 150 ods. 2 O.s.p..

I účelnosť vynaložených trov je totiž potrebné posudzovať individuálne podľa okolností v každej veci. Trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná obrana proti tvrdenému nároku.

Vzhľadom na uvedené odvolaciemu súdu neostávalo iné ako rozsudok súdu prvého stupňa v časti napadnutej odvolaním podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa opätovne rozhodnúť o trovách tak prvostupňového ako aj odvolacieho konania a pri rozhodovaní sa vysporiadať so všetkými právne významnými okolnosťami, na ktoré poukazuje odvolací súd v zrušujúcom uznesení. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie sa v tomto prípade posudzuje práve v nadväznosti na uvádzané konkrétne okolnosti. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je preto potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie § 150 ods. 1 O.s.p. sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj účastníkov v priebehu konania a pod. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi a aby neodporovalo dobrým mravom.

Pri aplikácii ustanovenia § 150 ods. 2 O.s.p. je potrebné mať na zreteli, že neobmedzuje možnosť zníženia, prípadne nepriznania náhrady len na trovy právneho zastúpenia účastníka, ale na trovy konania účastníka ako také, teda bez ohľadu čím sú tvorené. Neprimeranosť v pomere k predmetu konania sa skúma pri účastníkom uplatnených celkových trovách konania a rovnako tak aj rozhodnutie súdu o znížení, či nepriznaní náhrady sa týka celých uplatnených trov konania.

V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách odvolacieho konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.